

NOTATREFERAT

4. marts 2021

Litteratur og Biblioteker

Anders Cato
aca@slks.dk
+45 33 73 33 96

Jour. nr. 21/01285-4

Referat fra møde i Nationalbibliografisk Udvalg 18 januar 2021

Deltagere:

Leif Andresen, Det Kgl. Bibliotek
May-Britt Diechmann, Stevns Bibliotekerne
Eli Greve, Syddansk Universitetsbibliotek (pkt 1-3)
Hanne Hørl Hansen, DBC
Marie Maersk Deleuran, Det Kgl. Bibliotek
Pernille Saul, KOMBIT
Anders Cato, SLKS

Afbud:

Eli Greve, Syddansk Universitetsbibliotek (pkt 4-10)

1. Velkommen

Anders bød alle velkommen til det første møde med det nye Nationalbibliografiske Udvalg. Eli Greve meddelte, at hun desværre ikke kunne blive på mødet mere end til efter bordrunden, grundet personlige årsager.

2. Godkendelse af dagsorden

Dagsordenen blev godkendt.

3. Præsentation og bordrunde

Der var en kort bordrunde hvor alle præsenterede sig. Den behøvede ikke at være så lang, eftersom de fleste allerede var bekendt med hindanden.

4. Baggrund til Nationalbibliografisk Udvalg

Anders redegjorde kort for baggrunden til Nationalbibliografisk Udvalg. Frem til december 2019 var Bibliografisk Råd i mange år den instans i Danmark der gav råd til Slots- og Kulturstyrelsen ift. bibliografiske spørgsmål og regler for nationalbibliografien, men også ift. andre nationale bibliografiske standarder. Fra 2020 ændres ejerforholdene for DBC og DBC overgår til at være ejet af Danmarks kommuner. Som en følge heraf flyttes også produktionsansvaret og det økonomiske ansvar for nationalbibliografien fra staten til kommunerne. Dette betyder at betalingen for nationalbibliografien går direkte fra kommunerne til DBC, der pt. udfører opgaven. Det betyder dog ikke at staten ikke har ansvar for det kvalitets- og indholdsmæssige indhold i

nationalbibliografien også fremadrettet. Den opgave består også i fremtiden. Tidligere har nationalbibliografien været reguleret af en nationalbibliografisk aftale mellem Kulturministeriet og DBC. Nu når ansvaret for den finansielle del er overgået til kommunerne, reguleres i stedet dette forhold af et antal "Retningslinjer for udarbejdelse af nationalbibliografien".

Som støtte i denne myndighedsudøvelse udnævner SLKS også et Nationalbibliografisk Udvalg. Nationalbibliografisk Udvalg vil erstatte det Bibliografisk Råd (BIR) som Styrelsen havde frem til 31.12.2019.

5. Ansvarsområder for udvalget Se Kommissorium (vedlagt)

Anders gennemgik kort de ansvarsområder som udvalget har.

Nationalbibliografisk Udvalg vil rådgive Slots- og Kulturstyrelsen i alle anliggender vedrørende katalogisering, formatering og bibliografiske spørgsmål af nationalbibliografisk relevans. Herunder ligger råd om fastlæggelse af, og ændringer i, omfang og indhold, standarder for og registreringsniveau for nationalbibliografien, fx den danske overgang til nye katalogiseringsregler RDA, Resource Description & Access.

Nationalbibliografisk Udvalg vil beskæftige sig med alle aspekter af data til nationalbibliografien. I denne forbindelse udarbejdes og vedligeholdes regler og retningslinjer for katalogisering, formatering, emnebeskrivelse, søgeveje og sortering.

Nationalbibliografisk Udvalg vil varetage sagsforberedende opgaver og afgive indstilling på faglige og ressourcemæssige områder vedrørende nationalbibliografien, herunder katalogiseringsstandarder, optagelseskriterier og registreringsniveauer. Dette kan være på basis af modtagne forslag fra interessenter eller på eget initiativ.

Der blev stillet spørgsmål om optagelseskriterierne som nu er et bilag til Bekendtgørelsen om udarbejdelse af nationalbibliografien. Tidligere har det været ret nemt at ændre i dem når der fx tilkommer et nyt medie. Vi bør være opmærksom på at det kan være lidt mere omstændeligt at få ændret i optagelseskriterierne nu og der kan være juridiske implikationer.

Hanne Hørl Hansen mente, at det ville være fint at vide, hvorvidt man kan ændre et bilag til bekendtgørelsen, kan vi lave allonger til den?

Leif vurderede det var bedst at afvente en konkret sag hvor Styrelsen så kunne drøfte mulighederne med departementet.

Der var enighed at afvente en konkret situation i udvalget.

May-Britt spurgte om hvordan den nye struktur vil kunne samvirke med det digitale folkebibliotek fx? Hvordan forklarer vi for branchen hvorfor ting tager halvtandet år, hvis det nu bliver svært at få ændringer igennem hurtigt?

6. Udkast til Handlingsplan for udvalget (vedlagt)

Anders præsenterede den vedlagte handlingsplan, som jo faktisk bliver lidt et kopi af kommissorium.

Hanne uddybede spørgsmålet om udpegning af en DK5 arbejdsgruppe lidt. Alt går tilbage til en diskussion der fandt sted i Bibliografisk Råd den 10 september 2018. Citat fra diskussionen:

”Der var enighed om, at man manglede en overordnet diskussion af hvad man vil med DK5 og hvad vi ser det brugt til. Er DK5 brobygning imellem poster uden emneord og poster med? Er DK5 muligheden for at mappe til udenlandske materialer via mapning af klassifikation? Er DK5 efterhånden alene et opstillingssystem (hvilket giver mulighed for simplificeringer)?”

Der var en kort diskussion om hvorfor vi ikke har MARC21 i Danmark, når store dele af verden har den. Hanne redegjorde for historikken. Hun nævnte også at MARC21 har en tradition om at man inde i formatet bruger ISBD-mærker og det ville vi ikke have. Danmark har vurderet at vi hellere vil vente på at kunne springe direkte fra MARC til noget andet mere moderne. MARC21 kan man næppe se som et moderne format. Men det har selvfølgelig været svært for forskningsbibliotekerne at kunne vente på og derfor har man der skiftet.

7. Status fra Nationalbibliografien

Se <https://slks.dk/nationalbibliografien/nationalbibliografiske-registreringer/>

7.1. DBC

Hanne redegjorde for den nationalbibliografiske statistik for det sidste år. Det er svært vært at sige hvorfor tallet fra sidste år for fysiske bøger er så lavt, corona eller måske også andre anledninger. Der er en vis stabilitet på onlineområdet dog. Lydområdet er meget populært.

7.2. Det Kgl. Bibliotek

Leif redegjorde for Det Kgl. Biblioteks del af nationalbibliografien. I forbindelse med etablering af fælles arbejdsgang for kartografisk materiale for Kortsamlingen (KB København) og Nationalt Lånecenter (Aarhus) blev registrering af materiale modtaget 2-4. kvartal 2019 udskudt til efter ibrugtagen af nyt fælles bibliotekssystem. Arbejde med drift af samme bibliotekssystem samt Corona hjemsendelserne i 2020 gør, at registreringen er blevet yderligere udskudt og derfor blev der ikke statistikført nogen registreringer i 2020.

8. Projektet om en overgang til RDA i Danmark Statusrapport

Grundet tidsmangel og videre besked fra SLKS og KOMBIT om den foranalyse der skal laves i foråret 2021 blev dette punkt udskudt til næste møde.

9. Eventuelt

9.1 Læsebøger til læseundervisning

Hanne redegjorde for en praksis for læsebøger til læseundervisning som DBC har udarbejdet og som vil lave arbejdet med dette materiale lidt nemmere. Formålet med praksissen, er at undgå at man i de enkelte registreringer igen og igen

kommer til at stå i krydsfeltet mellem lærebogsforfattere og bidragydere i forbindelse med biblioteksafgift.

Forslaget blev drøftet og godkendt af udvalget.

10. Næste møde

Anders sender ud en Doodle når det er tid for næste møde om ca. 3-4 måneder.